

1. O ZIEMI PODLASKIEJ.

PRZYWILEJ PRZYWRÓCENIA ZIEMIE PODLASKIEJ DO KORONY POLSKIEJ^a
[5 MARCA 1569 R.]

W imię Pańskie amen. Ku wiecznej pamięci. Gdyż pamięć ludzka iest słaba i odmienna, zaczem aby sprawy ludzkie, a nawięcej te, które ku użytkowi a zachowaniu społeczności i towarzystwa ludzkiego należą, za przedłużeniem czasu nie bełyby zniszczone, opatrna ludzi mądrych postanowiła roztropność sprawy wiecznej pamięci godne pisma świadectwem ku wiadomości potomstwu przywodzić.

1.^b A tak My Zygmunt August z łaski Bożej Kroi Polski, Wielki Książd Litewski i k'temu ziemie krakowskiej, sandomirskiej, sierackiej, lanczyckiej etc., oznajmujemy tym listem Naszym, ktorem wiedzieć to należy, wszem wobec i każdemu z osobna, niniejszym i potym będącego wieku ludziom, iż będąc My przedtem od wielu lat przez Wszystkie stany Korony Polskiej i państw Naszych z wielką a częstą pilnością żądani i napominani, abyśmy sejm^c walny takowy złożyli, na ktorem o zjednoczeniu dawnem Księstwa Naszego Wielkiego Litewskiego z Koroną Polską i też o wykonaniu wszystkich praw i przywilejów Korony i wszystkich państw Naszych sprawa byłaby skończona; ku ktorem takowem wszech stanów prożbam sejm niniejszy walny za radą i pozwoleniem wszech stanów, tak Korony Polskiej, iako i Wielkiego Księstwa Litewskiego w Lublinie złożyliśmy, ku któremu takowemu głównemu sejmowi rady Nasze, tak duchowne, jako i świeckie i posłowie ziemscy z zupełną mocą posłani jako też^d z Wielkiego Księstwa Litewskiego wszystkich stanów koronnych i Księstwa Litewskiego, tuż w sobie bytność zamykając zjechali się. A tak ten sejm walny i główny złożony w imię Pańskie tern sposobem zaczawszy, na ktorem długich a wiele traktatów i namów miawszy, proszeniśmy są i z wielką pilnością przez stany wszelakie Korony Polskiej napomnieni, abyśmy Ziemię Podlaską, która przed przeszłymi czasy zupełnem a całym prawem do Korony Polskiej zawsze należała, tejże Koronie to iest Królestwu Polskiemu przywrócili, a w iej pierwość i całość wszczepili. My tedy pamiętając na przysięgę Naszę, którąśmy osobą swą wszem obywatelom koronnem obwiązali wszystkie rzeczy oderwane a od Korony przerzeczonej odłączone wedle mocy Naszej pozyskać, a ku przerzeczonemu Królestwu w swą całość przywrócić, wiedząc to pewnie, iż Ziemia Podlaska ku Koronie Polskiej wiecznie prawem doskonałem ieszcze przed Władysławem Jagiełem królem, pradziadem Naszym i przez wszystkie czas panowania iego, także za królowania Władysława, syna iego, wielkiego stryja Naszego, należała. Którą potem święty kroi Kazimirz, dziad Nasz, tym sposobem, iż nad obojem narodem był przełożonem, od części Królestwa, to iest od Mazowsza oddzieloną i od własnego ciała oderwaną chciał mieć, czemu się przeciwiły, ani na to nie zezwalały stany koronne, którzy też tak od tegoż dziada Naszego, iako od innych po nim będących przodków Naszych, królów polskich i wielkich książąt litewskich i od Nas też samych tej ziemie pilnie zawsze upominać się nie zaniechali, aby była do Korony przywrocona^e.^f Z tej tedy przyczyny^f My tę Ziemię Podlaską do iedności nierozzerwanej a iako własny a prawdziwy członek ku piirszemu a własnemu ciału a głowie ze wszystkimi i z osobna każdymi iej grodami, zamkami, miastami, miasteczki, wsiami, ziemiami, powiaty i ich wszystkich rzeczy poprzod mianowanych, ktorychkolwiek i iakiemkolwiek przezwiskiem nazwane, przyległościami, przypadkami, własnościami wszelakimi i wszystkimi do tej przerzeczonej ziemie i do ich wszelakich części, tak staradawna, iako obyczajem, sposobem i prawem ktoremkolwiek należących, tak iakoby wszystko a pospolitość osobliwości, a osobliwość wszystko i pospolitość niwczem nic nie ujmowała, ze wszystkim i wszelakiem prawem,

^a Tytuł ten występuje w druku pt.: Konstytucje, statuta i przywileje (wyd. z 1579 r.) s. 84, oraz w dalszych wydaniach; stąd też przejęty został do VL. W wydaniu St. Kutrzeby i W. Semkowicza nosi tytuł'. Zygmunt August król polski i wielki książę litewski przywraca i wciela do Korony Polskiej Podlasie i określa dokładnie warunki tego wcielenia (Akta unii Polski z Litwą, s. 196). ^b Brak tego numeru w VL; początkowa numeracja akapitów w VL i u St. Kutrzeby (tak poniżej cytujemy edycję: Akta unii Polski z Litwą) nie pokrywa się. W dalszym ciągu zaznaczane będą istotniejsze różnice tekstowe, z pominięciem drobnych różnic w pisowni. ^c Tu i poniżej St. Kutrzeba odczytywał: sejm. ^d VL: też i. ^e VL dodaje: i przyłączona. ^f VL: Z tych tedy przyczyn. Tekst ten w VL zaczyna się a linea i oznaczony jest numerem 2.

państwem i własnością tę ziemię Królestwu Polskiemu iako prawdziwemu a własnemu ciału jej a głowie w społeczność, w część, w własność i w tytuł koronny przywracamy i ku pierwszemu stanowi przywrócić i ony złączyć umyśliliśmy. Jakoż z pewnej wiadomości Naszej a z wolej uprzejmej a osobliwej posłów od wszystkich stanów w Ziemi Podlaskiej z zupełną mocą na ten teraźny^g spoiny i walny sejm wybranych, deputowanych i posłanych i z Nami ten sejm kończących w imię Pańskie, tem listem Naszem już zaraz w społeczność, w część i w własność Korony Polskiej przywracamy i łączamy, w tytuł Korony Polskiej przywodzimy i ku jednemu ciału nieroznemi a nierozdzielni wracamy, wszczepiamy, wpajamy czasy wiecznemi, także na potem od swego tego właściwego, prawdziwego a prawego ciała i od głowy Korony Polskiej, tak we wszem cale, iakoteż iakiejkolwiek części swojej, nigdy oderwana ani odłączona żadnym sposobem ani kształtem nie może być czasy wiecznemi.

1.^h Czemu to niema być na przeszkodzie, ieśliby dobra czyje którekolwiek z ziem przereczonych, którekolwiek stanu i kondycje, od ich iurisdycje i własności do prawa i własności Wielkiego Księstwa Litewskiego przez Nas abo przodki Nasze wyjęte, przeniesione, wniesione i na wieczne czasy unjowane i wcielone były i jako Nam i antecessorom Naszem we wszystkim od Królestwa ubliżyć, odłączyć, oddzielić i oddalić nie godziło, tak też i w niejkiej części tych dóbr komu tę prerogatywę ku krzywdzie praw i własności Królestwa dać ani oddać nie przystało. A tak wszyscy obywatele tej Ziemi Podlaskiej (których odtychmiast wszystkie i każdego z osobna od iurisdycje Wielkiego Księstwa Litewskiego na wieki wypuszczamy), wedle swej kondycje, stanu, godności i kondycyjsz wszelakichⁱ przywilejów, wolności, prerogatyw Królestwa Polskiego używanie, jako ini obywatele koronni mieć będą i mieć i z nich się na potem wiecznemi czasy weselić będą.

2. A iżby ciż obywatele obfitszą łaskę Naszą poznali, postanawiamy, iż ich grody, zamki, miasta, osiadłości, miasteczka, wsi, ze wszystkimi i każdym z osobna ich poddanymi przereczonemi tej ziemi, od wszystkich podatków, w których przedtem i teraz beli, także od płacej wszelakich poborów, myt abo ceł, tak wodnych jako grobelnych, mostowych, targowych, wedle przywilejów i wolności koronnych wolnemi czyniemy, tak iż w tej mierze ich z inimi koronnymi obywatelami porównaliśmy i od tego czasu porównujemy i one wszystkich wolności, swobod i zawołania Korony Polskiej uczesniki uczyniliśmy i być znajdujemy, tylko dwa grosza z jednej osiadłej włoki abo przez kmiecica oranej, wedle zwyczaju przywilejów Królestwa Polskiego zachowawszy.

3. Nadto osobliwie skazujemy, iż wszyscy i każdy z osobna mieszkając^j w Podlaszu, ktoregobykolwiek stopnia beli, nie mają podlec statutowi Aleksandra króla polskiego i wielkiego księcia litewskiego, stryja Naszego, pod datą w Piotrkowie na sejmie koronnem we środę przed niedzielą Laetare roku Pańskiego 1504¹ o sposobie wpisowania dóbr królewskich ani inem statutom i konstytucyjom za czasu panowania tegoż Aleksandra i Zygmunta ojca Naszego, królów polskich, i teraz Naszego panowania około egzekucyje tegoż statutu w Piotrkowie, w Warszawie i w Lublinie² od tego czasu ogłoszonych, i zachowamy je, jakoż zachowujemy wedle opisanych przywilejów, im tak od Nas jako przodków Naszych, tak królów polskich, jako książąt litewskich i mazowieckich, nadanych.

4. Nadto wszystkie darowizny i zamiany wszystkie, także przywileje wszystkie, dla zasług wiernych którekolwiek osob, na których dobrach Naszych uczynione, i wszystkie ine listy i przywileje, jakimkolwiek językiem pisane i z jakiejkolwiek przyczyny od przodków Naszych, królów polskich i od Nas samych, choćby też pod pieczęcią kancelaryje Naszej abo Wielkiego Księstwa Litewskiego wyszły, i ktorem i którekolwiek zawołania osobom dane, a mianowicie wszystkie i każde z osobna obligacje, sumy bądź małe bądź wielkie, które na żołnirza najemnego, tak konnego jako pieszego dla obrony na zamki bliskie włożone i na ine wyprawy wojenne,

^g VL: teraźniejszy. ^h Tekst ten nie został w VL wyodrębniony akapitem ani opatrzonej numerem.

ⁱ VL: wszystkich. ^j VL: mieszkający.

¹ Vol. Const., t. I, vol. I, nr X, s. 128-130.

² Są to konstytucje sejmów z lat 1563, 1564 i 1569.

pod któremkolwiek imieniem wyciśnione, zebrane i do skarbu by też i Wielkiego Księstwa Litewskiego były wniesione z obligacyjnej zamków, miast, miasteczek, wsi, folwarków, dworów, w tejsze summie Naszemi przywilejami są ubezpieczone, te wszystkie i każde z osobna rzeczy pomienione we wszystkich i każdych z osobna klauzulach, punkciech i kondycjach, jako są w sobie opisane i publikowane, wszakże tak, aby osobność pospolitości a pospolitość osobności w niwczem^k nie derogowała, mocnie i niezgwałcenie chcemy być zachowane i te^l będzie chować. Ktorem rzeczom żadne zjazdy, żadne konstytucje koronne, pospolite i osobne, nie będą mogły derogować tak w części, jako w całości, ani będą na wieczne czasy mogły. A jeśli są którzy, którzy z jakiej przygody listy i przywileje na swe dobra dziedziczne, w których w spokojnej są possessyjej, zgubili ani ich mieli, tedy jednak one dobra na wieczne czasy trzymać temże prawem będą, ani będą przymuszani do kładzenia listów abo przywilejów przed Nami.

6. Nadto iż czasu panowania wielmożnego niegdy Gastolda wojewody wileńskiego i kanclerza Wielkiego Księstwa Litewskiego w ziemi i w powiecie bielskiem i za czasu szczęsnego panowania najaśniejszego króla Zygmunta, ojca Naszego, i Nas samych, wielkie odmiany w wielu części gruntu szlachty dziedzicznego i Naszego a potem przez pewne komisarze i rewizory Nasze stali się, które dobra, tak odmienione, tak szlachta od Gastolta przez Nas abo komisarze Nasze, też i grunty wójtowskie, jako Nasi poddani od szlachty dziedziczne wzięte spokojnie dzierżą. A tak mocą niniejszego przywileju Naszego te wszystkie i każde z osobna odmiany, jakkolwiek i z którejkolwiek przyczyny uczynione, mocne i wdzięczne mamy i mieć i w ręku czasy wiecznymi trzymać chcemy i Nasi sukcesorowie królowie polscy będą, ani ich ktorem sposobem abo wymyślnym fortem kasować abo psować i gwałcić nie będziemy, ani też sukcesorowie Nasi, królowie polscy to czynić będą, a zwłaszcza gdzie dobra za dobra, ziemia za ziemię jest dana, czemu nie ma być na przekazie, choćby też wójtowskie grunty Nasze beli dane szlachcie, które, dane miasto ich dziedzicznych, za dziedziczne miane od nich być mają, i owszem i konfirmacje na te zamiany tym, którzy tego potrzebować i prosić będą, z kancelaryjej Naszej damy.

7. Też ustawiamy, od tego czasu i na potom ciż obywatele i drudzy osiadłość mający w sprawowaniu spraw swych do kancelaryjej koronnej i do urzędników dworu Naszego będą się uciekać. A sądy ziemskie w swych powieciech i starościń wszystkich urzędów temże sposobem jako w inych ziemiach i województwach^m Królestwa zwyczaj był i jako jest prawem opisano i obwarowano, mają być odprowywane. Od których to sądów abo urzędów wszelkich apelacje, prowokacje, pozwy, przypozwy, temże kształtem jako się w Królestwie i sędziach Naszych zachowuje, tak na sejm walny koronny, jako też na wielkie sądy, które wojewoda z inemi dygnitarzmi iⁿ urzędniki na każdy rok ma odprowywać, jako też za dworem się Naszem toczącym, być i układane od stron, ktorem się za krzywdę zda, być mają. A miejsce prawa majdeburskiego abo któregokolwiek inego, także też ludzi inego stanu będących, wedle zwyczaju Królestwa Naszego w tychże sprawach i potrzebach swych, do Nas i do dworu Naszego przypadłe, będą decydowane.

8. A konsyliarze i posłowie ziem tejsze dycyjej między posły, a oni lepak między konsyliarzmi, uczyniwszy pirwej przysięgę w tych rzeczach zwyczajną, miejsca im naznaczone już osieść i w radzie polskiej siedzieć będą winni. I jużemy od tego czasu dygnitarzom i urzędnikom i posłom ziemskim Ziemi Podlaskiej wedle dygnitarzów, urzędników i posłów ziemskich województwa mazowieckiego miejsca naznaczeni, które miejsca posłowie tych ziem już od tego czasu, uczyniwszy przysięgę cielesną, wzięli i posiadli. Które to posły ziemskie na zjazdach abo sejmiech^o, na miejscach zwykłych i czasu przez Nas listem Naszem naznaczonego, wedla zwyczaju ziem inych abo województw koronnych, wolne wszystkie stany ziem przerzeczonych, którzyby jedno na te zjazdy przyjechali, wybiorą i deputują, którzy tak deputowani i posłani ich posłowie na sejm koronny temże obyczajem, jako ini posłowie ziemscy województwa mazowieckiego, będą prowidowani.

^k VL: w niczym. ^l VL: też. ^m St. *Kutrzeba* czytał: wojewostwach. ⁿ Tak w VL. ^o VL: sejmikach.

9. Obiecujemy k'temu dygnitarstw i urzędów w tejże Ziemi Podlaskiej nie umniejszać, i owszem, kiedy się któremu wakować przyda, tamże rodakom szlachcicom, possesjąjącym, będziemy je konferować i rozdawać.

10. I zachowamy wszystkie obywateli ziem przerzeczonych we wszystkich i każdym z osobna prawach, przywilejach, listach, wolnościach i prerogatywach, tak w pospolitości wszystkim, jako osobnie każdemu, już od przodków Naszych tegoż powiatu obywatelom osiadłym nadanych, kto- reby jedno terazinem^p przywróceniu i reintegrowaniu nie były przeciwne.

11. Teżemy dygnitarzom i urzędnikom i starostom mieśc tegoż powiatu rozkazali, jakoż i tem listem rozkazujemy, aby się przed Nas wedle opisanych listów czasu i miejsca swego ukazali i przysięgę wierności powinnyNam jako krolowi koronowanemu i Królestwu uczynili, a niech podstarości tam zrodzone osiadłe w swem powiecie mają. Co jeśliby którzy z nich zaniedbali uczynić, albo się temu przeciwieć chcieli, tedy dygnitarstwa, urzędy, starostwa, prefektury ich im odjąwszy, tamże zrodzonym godnym ludziom, którzyby swemu urzędowi mogli dosyć uczynić, damy.

12. Też postanawiamy, aby na potem w sprawach pospolitych, przystojnych i prawnych, ze znaków na chorągwiach wojennych w powiecie swem od tego czasu i na potem orła, znaku Korony Polskiej, używali.

13.^q Ażeby wszystkie i każde z osobna rzeczy przerzeczone rychlej ku skutkowi przyść mogli^r, rozkazaliśmy kanclerzowi i podkanclerzowi^s koronnemu i inem urzędnikom Korony i dworu Naszego, aby obywatele przerzeczonej Ziemi Podlaskiej w kausach i sprawach do Naszego Majestatu Królewskiego uciekające się każdy wedle powinowactwa swego spomagali.

14. Nakoniec ustawiamy, na wieczne czasy chcąc to trwać, iż wszystkie sprawy^t i procesy, tak prawne, jako nieprawne, któreby przeciwko temu wiecznemu i nieodmiennemu dekretoowi po publikacyjej jego i listów Naszych uniwersalowych, na tę restytucyją i reintegracją do Królestwa Naszego Polskiego przerzeczonej Ziemi Podlaskiej od ktoregobądź stanu i zawołania ludzi były czynione, nikczemne i niesłuszne i żadnej mocy nimające czynimy, kotorem assensu ani zwirzchności Naszej nigdy nie chcemy ani będziemy winni przypuszczać. Te tedy wszystkie i każde z osobna rzeczy w całości i części chcemy, aby miały moc prawa wiecznego i mocy wiekuiestej, tak żeby pospolitość osobności ani osobność pospolitości w rzeczach wyżej opisanych [nie] mogła derogować.

Na której rzeczy wiarę i świadectwo, swą ręką własną podpisaliśmy się i pieczęć Naszą kazaliśmy zawiesić, z pozwoleniem wszech panów rad Naszych, duchownych i świeckich i posłów ziemskich koronnych, którzy na ten czas przy Nas byli, jakie napirwej najwielebniejszy w Chrystusie ocieć książdz Jakub Uchański arcybiskup gnieźnieński, **legatus natus et Regni primas**, Filip Padniewski krakowski, Stanisław Karnkowski kujawski, Adam Konarski z Kobelina poznański, Piotr Myszkowski płocki, Wojciech Starożrzebski chełmski biskupi, Sebastian Mielecki kasztelan krakowski i brzeski starosta, Stanisław Myszkowski z Mirowa krakowski i starosta krakowski i ratyński, Piotr Zborowski sandomirski, stobnicki starosta, Olbrycht Łaski sieradzki, Jan Sirakowski łanczycki i przedecki starosta, Jan z Służewa Brzeski, starosta międzyrzecki i konieński, Jan z Barcina^u Krotoski inowrocławski, Jan Firlej z Dąmbrowice lubelski, marszałek Łoronny, starosta rohatyński, Andrzej Dembowski^v bełski, starosta rubieszowski, Arnów Uchański^w płocki, starosta wyszogrodzki, Mikołaj Kiszka z Ciechanowa podlaski, starosta drohicki, Fabian Czema malborski, starosta tucholski i stargarski, Achacy Czema pomorski, starosta stumski i gniewski, wojewodowie. Stanisław Sobek z Sulejowa sandomirski, podskarbi koronny, starosta tyszowiecki i małogoski, Andrzej Dembowski^x sieradzki i starosta łanczycki, Adam Drzewicki inowrocławski i starosta gostyński i inowłodzki, Stanisław Herbort^y z Fulstyna lwowski, starosta Samborski i drohobycki, Stanisław Słupecki lubelski, Andrzej grabia z Tęczyna bełski, Andrzej Gostomski płocki, starosta rawski, Zygmunt Wolski

^p VL: terazniejszemu. ^q W VL tekst ten nie został wyodrębniony jako osobny punkt lecz stanowił część poprzedniego punktu 13. ^r VL: mogli. ^s VL: podkanclerzemu. ^t W VL punkt ten nosi numer 13.

^u VL: Barczyna. ^v VL: Andrzej Dębowski. ^w VL: Arnolf Uchański. ^x VL: Andrzej Dębowski. ^y VL: Stanisław Herburt.

czerski, starosta warszawski, Adam Kosiński² podlaski, Krzysztof Myszkowski z Mirowa rawski, Jan Kostka z Stemberka gdański, podskarbi ziem pruskich, starosta pucki i czeczowski^{aa}, Hieronim Osoliński sądecki, Jan Tarło z Szczekarzowic radomski, ^{ab}starosta pilźnieński i łomaski^{ab}, Mikołaj Ligęza^{ac}

z Bobrku zawichojski, starosta^{ad} biecki, kasztelani, Walenty Dembieński z Dembian kanclerz, Franciszek Krasieński proboszcz plocki etc., podkanclerzy Korony Polskiej, Stanisław Barzy z Błozwie marszałek dworny, starosta śniatyński, Jan Borkowski łączycki, Jan Zaborowski sandomirski, proboszczowie, sekretarze Nasi i wiele inych urzędników, starostów, dworzan i sekretarzów Naszych, Nam wiernie miłych. Dan na spólnem walnem sejmie koronnem lubelskim, dnia piątego miesiąca marca roku Pańskiego tysięcznego pięćsetnego^{af} sześćdziesiątego dziewiątego, królowania Naszego czterdziestego.

Walentinus Dąbieński R.P. cancellarius generalis. Relacja wielmożnego Walentego Dembińskiego z Dembian kanclerza Korony Polskiej etc.

zawichojski, starosta biecki i żydaczowski^{ae}, Wojciech Przyjemski lencki, Jan Sienieński z Sienna żarnowski, Jan Krystoporski wieluński, Jan Sienieński z Gołogor halicki, Jan Herburth z Fulsztyna sanocki, Szczęsny Paryż warszawski, starosta czerski, Stanisław Kryski z Drobnina raciański, starosta dobrzyński, kasztellani, Walenty Dębiński Dębian kanclerz, Franciszek Krasieński z Krasnego proboszcz plocki etc., podkanclerzy Korony Polskiej, Stanisław Barzy z Błozwie, marszałek dworny, starosta śniatyński, Stanisław Osowski kantor gnieźnieński, referendarz dworny, Jan Borukowski proboszcz łączycki, kanonik krakowski i warszawski, Symon Ługowski proboszcz miechowski, Stanisław Krasieński scholastyk gnieźnieński, Jan Zaborowski proboszcz sandomierski, Andrzej Patrycy ardiakon wileński, kanonik warszawski, Hieronim Chojeński kanonik poznański, Stanisław Fogielweder scholastyk warszawski, Stanisław Zamoyski starosta bełski, Mikołaj Layski^{ag} kraj czy stołu Naszego, starosta malborski i krasnostawski, Maciej Zaliński podkomorzy Nasz, jasienicki, mściborski i zymurski starosta, Łukasz Lencki, łóżniczy i starosta wołpiński, Erasmus Dębieński chorąży dworny, Jakub Piasecki koniuszy, Erasmus Kroczewski kuchmistrz, Stanisław Karwicki oboźny i latowicki starosta, Bartłomiej Zieleński podkomorzy sandomierski, Mikołaj Tarło chorąży przemyski, Jan Leśniowski podczaszy lwowski i dzierżawca doliński, Andrzej Fierlej z Dąbrowice, Jan Zamoyski, Piotr Kłoczewski, Jan Dymitr Solikowski, Stanisław Krasicki, Tomasz Drojowski, Jan Paryż sekretarze, urzędnicy i dworzanie Nasi, wiernie Nam mili. Dan przez ręce wielbnego księdza Franciszka Krasieńskiego, proboszcza plockiego, ardiakona warszawskiego, podkanclerzego koronnego, na spólnym walnym sejmie koronnym lubelskim, dnia 5 miesiąca marca, roku Pańskiego 1569, królowania Naszego 40.

² VL: Adam Koszyński. ^{aa} VL: czchowski. ^{ab-ab} VL: starosta biecki i żydaczowski. ^{ac} Odtąd w VL inny wykaz świadków i inne zakończenie. ^{ad} Tekst według St. Kutrzeby. ^{ae} Tekst według VL. ^{af} U St. Kutrzeby błędnie: pięćdziesiątego. ^{ag} U St. Kutrzeby: Mikołaj Łaski.